

Resum de les opinions del Grup de Lectura en la trobada del 17 d'octubre de 2011 sobre ANNA KARENINA, de Lev Tolstoi:

Els assistents al Grup de Lectura van considerar que havien llegit una novel·la completa, amb un gran desplegament psicològic, de lectura fàcil malgrat la llargada i, per a la majoria, coneguda d'anys enrere i rellegida ara, fet que havia provocat una percepció distinta de la que es conservava en el record. A més, també es va coincidir a remarcar que és una obra a la qual no pots acostar-te lliurement, sense apriorismes, a causa de la grandiosa mitologia literària que arrossega. Generalment se'n va valorar també el corrent realista evident al qual pertany, però barrejat amb unes dosis de sentimentalisme i de narrativa poètica que encara la connecten clarament al romanticisme.

Es va comentar que la novel·la de Tolstoi cal situar-la en el context del tractament argumental de l'adulteri femení del segle XIX, com van fer altres gran llibres d'aquelles dècades com *Madame Bovary* (per a alguns, la millor de l'època), *La Regenta*, *L'amant de Lady Chatterley*, etc.

Alguns relectors de la novel·la van assegurar que els havia agradat més com a lectura de joventut que com a lectura adulta, ja que, tot i que ara gaudien més del detall, als vint anys van trobar l'obra més atrevida, exòtica, iniciadora en l'univers dels amors prohibits i les societats llunyanes; en canvi, en la lectura actual el text resultava més feixuc i sobretot destorbava molt més el to didàctic i moralista de Tolstoi en la seva visió contraposada de bons i dolents, la dicotomia d'una Anna Karènina apassionada que acaba malament i un Levin (alter ego de Tolstoi) que assoleix una felicitat basada en la religiositat i la vida reflexiva.

A tall d'això, i a més de l'excés de religió, es va assenyalar la contraposició també maniquea de camp i ciutat, on Tolstoi aboca les seves crisis personals i ofereix les seves solucions sempre moralitzants en l'ambient sentimental, però també sobre les problemàtiques socioeconòmiques de la Rússia de l'època, un país que semblava abocat a la revolució que s'esdevindria en un futur no gaire distant del temps de la novel·la.

Argumentalment es van destacar moltes escenes i moments concrets de la novel·la com a posseïdors d'una gran força narrativa: les escenes rurals i de cacera per la riquesa descriptiva, la mort de Nikolai Levin pel seu sentit tràgic, els enfrontaments d'Anna i Karenin per la profunditat dels diàlegs que porten al dubte de pensar si Anna realment marxa perquè està enamorada de Vronsky o perquè senzillament no suporta el seu home, les escenes amb el tren de testimoni o fins i tot d'actor, ja que és un element recurrent en la novel·la i provocador de grans salts argumentals (fins i tot s'hi pot veure premonició de la mort del propi Tolstoi), etc. També es va remarcar una possible llacuna en els personatges i les situacions que Kitty viu al balneari on es refà de salut, ja que sembla que alguns detalls quedin inconclusos o abandonats.

Es va destacar que un dels punts forts de l'obra era la magnífica ambientació d'una aristocràcia russa ja molt tronada, a la qual Tolstoi denuncia tot i que hi pertany, una classe dirigent amb més aparença que riquesa real, completament lliurada a les modes i els costums francesos (des de la vida pública i cultural fins a la llengua parlada) i que, malgrat que es cregui integrada en una modernitat mostra la seva hipocresia més gran davant l'adulteri, com comprova dolorosament Anna.

També va descriure's la manca de contacte real que l'aristocràcia tenia amb els seus fills, estimadíssims sobre el paper (com en el cas d'Anna i Serioja), però sempre a mans de dides,

mainaderes i criades de tot tipus. Tolstoi marca clarament en l'obra les diferents classes socials de la Rússia de l'època, tot i que de les classes populars només veiem la pagesia de Levin; la classe obrera urbana és pràcticament invisible, si fem excepció dels criats i el treballador del ferrocarril accidentat, això sí, tractat argumentalment com un símbol d'un futur de negror.

Quant als personatges, el que més va sorprendre als nous lectors de l'obra és la preponderància de Levin davant Anna Karènina (diríem que Levin té més paper que Anna), i la raó es va trobar en els trets autobiogràfics que Tolstoi va disposar en Levin, personatge psicològicament molt ric, autèntic portaveu de Tolstoi i protagonista de l'obra malgrat el seu títol, sens dubte fruit de la moda de l'època o considerat més bon esquer per atrapar lectors.

Tolstoi, tanmateix, segons va expressar la majoria, és un gran creador de personatges femenins i la novel·la n'és un exemple de cap a cap. Més enllà d'Anna, hi ha un elenc de figures femenines algunes de les quals demanarien una novel·la per a elles soles. La Karènina, però, s'emporta l'atenció central, com és lògic, i també provoca una clara divisió d'opinions entre els lectors: hi ha qui la considera un punt blea i que, com la Bovary, no sap tenir amants i ho embolica tot de mala manera amb el seu delit de notorietat social; també hi ha qui la troba un pèl egoïsta, irritant de vegades per la seva falta de coratge, i hi ha també qui la considera una heroïna del seu temps, que provoca admiració per la valentia del pas que fa, pel seu desig de passar de ser dona-objecte a persona lliure, per ser una dona que es lliura a la passió més enllà de les conseqüències... el cert és que Anna admet totes les opinions precisament per ser un personatge contradictori, de gran força vital i sentimental i, com a transgressora, condemnada a l'autodestrucció.

D'altra banda, Karenin és un secundari de «luxe», un personatge profund, tal com es va dir, tibet, eixut, difícil, però amb certa dignitat i una bona capacitat d'aguant. Vronsky va ser titllat de personatge adaptable, una mica frívol, però amb virtuts cavalleresques. De fet, tot i la gran dificultat de la seva relació amb Anna, no deixa mai d'estimar-la i resta sempre al seu costat. La parella formada per Stiva i Dolly són prototípica d'una societat decadent que arrossega vicis burgesos i situacions de privilegi funcional, però amb una certa vis còmica o, si més no, costumista quant a les relacions matrimonials. Kitty, d'entrada bastant lleugera, té un salt personal molt interessant en la mort de Nikolai, etc. Finalment es va asseverar que, evidentment, la novel·la és des de tots els punts de vista una obra coral.

Una lectura més profunda dels personatges, però, segons es va saber apreciar, ens indica la seva gran càrrega simbòlica: Anna pot significar la Rússia aristocràtica que cau pel pendent irremissiblement, i Levin seria la nova Rússia que sorgirà, sempre segons Tolstoi, de l'acostament a la natura, al treball i a la vida imbuïda de religió i de precepte moral.

Es va dir que l'obra és d'estructura ben calculada i que l'argument imita el cicle natural a través de les seves vuit parts, ja que comença en un hivern i n'acaba en un altre, al cap de tres o quatre anys, constituint tot plegat un gran retrat del pas del temps. També es va comentar que la fi d'Anna es produeix en la setena part, moltes pàgines abans de la conclusió de la novel·la, perquè Tolstoi necessitava tota una última part per redimir-la (recordem: Anna=Rússia) i provocar-ne la resurrecció moral. Es va assenyalar també l'estratègia narrativa de Tolstoi, es diria que innovadora per l'època, d'explicar el mateix fet des de diferents punts de vista, avançant i reculant en l'argument, com seria el cas de la cursa de cavalls on participa Vronsky.

En conclusió, es va dir que Tolstoi ens expressava la seva filosofia vital a través del personatge de Levin, basada en la contraposició del bé i del mal i en una religiositat que va envair la vellesa de l'escriptor rus. Va afegir-se que la mitologia literària de l'obra s'havia escampat a moltes altres arts (cinema, teatre, dansa, serials televisius, etc.) i que, en general, tots aquests traspessos sempre havien afavorit Anna com a personatge principal, bandejant en gran manera el de Levin-Tolstoi. També es va concloure que tot i ser una novel·la realista i de gran riquesa descriptiva, Anna Karènina era encara una heroïna plenament romàntica. I com a resum final es va dir que l'obra gratificava l'esforç de la relectura i que el plaer de llegir-la per primer cop ens feia estimar la literatura en general.

Com sempre, el nostre agraïment més sincer als components del Grup de Lectura per la seva assistència i per les seves contribucions al debat. Us esperem a la nostra pròxima cita:

- *La taca negra*, de Salvador Balcells, Editorial Meteora.

(Dilluns, **21 de novembre** de 2011, a les 7 de la tarda)